

با نام و یاد خدا

سوالات درس به درس کتاب تاریخ کلاس دوازدهم انسانی

تهیه شده توسط وبسایت [بتافایل](#)

سوالات متن تاریخ دوازدهم / -

درس یکم : تاریخ نگاری و منابع دوره معاصر

۱ انواع تاریخ نگاری را نام ببرید.

پاسخ: ۱ تاریخ نگاری سنتی ۲ - تاریخ نگاری جدید

۲ صدها سال ثبت و ضبط وقایع تاریخی از سوی چه کسانی انجام گرفت؟

پاسخ: از سوی مورخان مسلمان که تعداد قابل توجهی از آنان ایرانی هستند، میراثی غنی و منبع مهمی برای فهم و تفسیر بسیاری از رخداد های مهم تاریخی برای ما فراهم آورده است

۳ تاریخ نگاری سنتی چه نوع تاریخ نگاری بود؟

پاسخ: بیشتر به ثبت وقایع شاهان و امور آنها همت داشتند. آنها آثار خود را غالباً با خصوصیات ادبی تألیف می کردند و در این میان گاه با زبان تملق و مدح شاهان سخن گفته و بیش از آنکه مورخ حقیقت باشند، کاتب دربار بودند

۴ سبک نگارش در تاریخ نگاری سنتی چگونه است؟

پاسخ: سبک نگارش در بسیار موارد، سخت بوده و در این آثار کمتر تحلیل و تفسیر به چشم می خورد

۵ تعداد زیادی از منابع در دسترس در تاریخ، بیشتر بر تاریخ و جنگ های آنها تأکید دارد.

پاسخ: شاهان

۶ احیای میراث غنی و گنجینه هایی که شامل گستره ای فراتر از تاریخ نگاری صرف هستند شامل چه مواردی است؟

پاسخ: شامل تحقیقات رجالی، کتاب شناسی ها، زندگی نامه های عالمان، بزرگان و...

۷ با احیای میراث غنی و گنجینه هایی که شامل گسترده ای فراتر از تاریخ نگاری صرف هستند چه دستاوردی داشته است؟

پاسخ: می توان به مکتوبات ارزشمندی در باره زندگی اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی گذشتگان و همچنین منابعی جدی برای سنجش و نقد وقایع گذشته دست یافت

۸ چرا در تاریخ به امروز بسیاری از میراث مکتوب (نسخه ها) از دست رفته است؟

پاسخ: تا امروز تلاش های زیادی برای احیای میراث مکتوب صورت گرفته است، اما اهتمام و حمایت از این اقدام، به اندازه کافی وجود نداشته است؛ میراثی که بخش زیادی از آن نیاز به تصحیح، ترجمه و چاپ دارد و به دلیل غفلت در برهه هایی از تاریخ، بسیاری از نسخه ها از دست رفته است

۹ کتاب تاریخ « جهان گشای نادری » اثر کیست و حاوی چه مطالبی است؟

پاسخ: میرزا مهدی خان استرآبادی ، شرح فتوحات نادر افشار و ستایش وی

۱۰ کتاب « تاریخ گیتی گش » اثر کیست و با چه اسلوبی نوشته شده است؟

پاسخ: میرزا محمد صادق موسوی، در باره تاریخ سلسله زندیه که با اسلوب مصنوع و دشوار و با تملق گویی شاهان زند

نوشته شده است

۱۱ تاریخ نویسی در دوره معاصر چه تفاوتی با تاریخ نگاری سنتی دارد؟

پاسخ: در دوره معاصر شکل جدیدی از تاریخ نگاری در ایران رواج یافت که از نظر بینش و ش با تاریخ نویسی سنتی متفاوت

بود

۱۲ هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با کلمات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

پاسخ:

الف (صدرالتواریخ)	۱- محمد جعفر خورموجی /ج
ب (تاریخ گیتی گشا)	۲- میرزا قلی هدایت / -
ج (حقایق الاخبار ناصری)	۳ - اعتمادالسلطنه /الف
د (تاریخ ذوالقرنین)	۴ - ناظم الاسلام کرمانی /ه
ه (تاریخ بیداری ایرانیان)	۵ -محمد صادق موسوی /ب
-	۶ - خاوری شیرازی /د

۱۳ هر کدام از کلمات سمت چپ اگر با عبارات سمت راست ارتباطی دارد در جلوی آن بنویسید.

پاسخ:

۱ - میرزا محمد صادق موسوی	الف -تاریخ زندی را با اسلوبی مصنوع و دشوار و با تملق گویی نوشت /۱
۲- اعتماد السلطنه	ب - وی در دوره قاجار در کتاب خود امیر کبیر را ستود. / ۲

ج - وی در دوره قاجار به ساده نویسی، حقیقت نویسی و مختصر نویسی علاقه نشان داد. / ۳	۳- خاوری شیرازی
د - اولین مورخی که واقعیت قتل امیر کبیر را بازتاب داده است. / ۵	۴- ناظم الاسلام
-	۵ - خور موجی

۱۴ چه عواملی زمینه تحول اساسی و عمیق در تاریخ نگاری سنتی ایران ایجاد کرد؟

پاسخ: -جنگ های ایران و روسیه در دوران پادشاهی فتحعلی شاه قاجار

- تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی در زمان ناصرالدین شاه

- ترجمه آثار اروپایی

-رمز گشایی کتیبه های بیستون و طاق بستان

۱۵ جنگ های ایران و روس چگونه زمینه ساز تحول در تاریخ نگاری ایران شد؟

پاسخ: توجه زمامداران و نخبگان ایران را به دنیای غرب جلب کرد. آنان با مقایسه وضعیت ایران و غرب در جست و جوی

درک علل پیشرفت جوامع غربی و عقب ماندگی جامعه ایران برآمدند

۱۶ چه حادثه ای سبب توجه زمامداران و نخبگان ایران به دنیای غرب در دوره ی معاصر شد؟

پاسخ: جنگ های ایران و روس

۱۷ مدرسه ی دارالفنون و کانون های فرهنگی دارالطباعه ی دولتی و دارالترجمه همایونی در زمان کدام شاه

قاجار تاسیس شدند؟

پاسخ: ناصر الدین شاه قاجار

۱۸ از زمان ولیعهدی.....ترجمه آثار اروپایی آغاز شد.

پاسخ: عباس میرزا

۱۹ ترجمه آثار اروپائیان با تاسیس چه مراکزی و در زمان کدام پادشاه قاجار گسترش یافت؟

پاسخ: تأسیس مدرسه دارالفنون و ایجاد دارالطباعه دولتی و دارالترجمه همایونی/ ناصر الدین شاه

۲۰ محمد حسن خان اعتمادالسلطنه که بود؟

پاسخ: از مورخان مشهور عصر قاجار، یکی از چهره های برجسته فرهنگی این دوره بود که به ریاست دارالترجمه همایونی

برگزیده شد

۲۱ ترجمه چه نقشی در تحول تاریخ نگاری داشت؟

پاسخ: ترجمه آنها تأثیر بسزایی در آشنایی نویسندگان و مورخان ایرانی با بینش و روش مورخان اروپایی داشت

۲۲ چه زمینه ای سبب رمزگشایی کتیبه های بیستون و طاق بستان شد و اطلاعات دقیق و جدید درباره ی تاریخ ایران بدست آمد؟

پاسخ: با گسترش فعالیت علمی شرق شناسان

۲۳ در عصر قاجار کدامیک از تاریخ نگاران، به ساختار کلی و ویژگی تاریخ نویسی سنتی انتقاد نمودند؟ نام ببرید؟ (پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف نویسی را نام ببرید)

پاسخ: -خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی شاه نویسنده کتاب تاریخ ذوالقرنین - میرزا محمد جعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری- محمد حسن خان اعتمادالسلطنه نویسنده کتاب صدراالتواریخ

۲۴ یکی از پیشگامان انتقاد به تملق و متکلف نویسی،مورخ مشهور دوره فتحعلی شاه و نویسنده تاریخ ذوالقرنین است.

پاسخ: خاوری شیرازی

۲۵ نخستین مورخی که واقعیت قتل امیر کبیر را بازتاب داده است.....نام دارد.

پاسخ: میرزا محمد جعفر خورموجی

۲۶ چه کسی نخستین بار واقعیت قتل امیر کبیر را بازتاب داده است؟ در کدام اثر نوشته است؟

پاسخ: میرزا محمد جعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری

۲۷ چه کسانی اولین منتقدان به تاریخ نگاری سنتی هستند؟

پاسخ: -خاوری شیرازی مورخ مشهور زمان فتحعلی شاه نویسنده کتاب تاریخ ذوالقرنین

- میرزا محمد جعفر خورموجی، از مورخان عصر ناصری و مؤلف کتاب حقایق الاخبار ناصری

۲۸ محمدحسن خان اعتمادالسلطنه در کتاب صدراالتواریخ، از چه کسی ستایش کرده است؟

پاسخ: امیر کبیر

۲۹ آخوند زاده و آقاخان کرمانی در زمینه تاریخ نگاری جدید چه دیدگاهی داشتند؟

پاسخ: وی در رساله ایراد، شیوه تاریخ نویسی رضا قلی خان هدایت را به دلیل استفاده او از شعر در بیان رویدادها و به کار بردن الفاظ مصنوع ادبی مورد انتقاد قرار داد او معتقد بود که مورخان جدید اروپایی با بررسی سیر حوادث و مطالعه علل و نتایج رویدادها به قوانینی دست یافته اند « حکمت تاریخی» که آن می نامند

۳۰ فتحعلی آخوند زاده به چه دلایلی شیوه تاریخ نگاری رضا قلی خان هدایت را مورد انتقاد قرار داد؟

پاسخ: شیوه تاریخ نویسی رضا قلی خان هدایت را به دلیل استفاده او از شعر در بیان رویدادها و به کاربردن الفاظ مصنوع ادبی مورد انتقاد قرار داد

۳۱ عقیده ی میرزا آقاخان کرمانی نسبت به روش تاریخنگاری مورخان اروپایی چگونه بود؟

پاسخ: او معتقد بود که مورخان جدید اروپایی با بررسی سیر حوادث و مطالعه علل و نتایج رویدادها به قوانینی دست یافته اند که آن « حکمت تاریخی » می نامند

۳۲ منظور از «حکمت تاریخی» چیست و چه کسی آن را مطرح کرد؟

پاسخ: او معتقد بود که مورخان جدید اروپایی با بررسی سیر حوادث و مطالعه علل و نتایج رویدادها به قوانینی دست یافته اند که آن « حکمت تاریخی » می نامند/میرزا آقاخان کرمانی

۳۳ روش و بینش تاریخ نگاری جدید را توضیح دهید

پاسخ: در شیوه تاریخ نگاری نوین، تاریخ نویسان و پژوهشگران با استفاده از روش تحقیق علمی، بهره برداری از منابع و اسناد و مدارک معتبر و گزینش و نقد آنها، رویدادهای تاریخی را ارزیابی می کردند و یافته های علمی خود را به زبانی ساده می نوشتند

۳۴ تاریخ نگاران جدید از نتایج تحقیقات کدام علوم در مطالعه تاریخ بهره مند می شوند

پاسخ: باستان شناسی، زبان شناسی، جغرافیا، جامعه شناسی و اسطوره شناسی

۳۵ چه عواملی در دوره معاصر به ترویج و توسعه روش پژوهش علمی در تاریخ کمک شایانی کرد؟

پاسخ: گسترش مدارس جدید، تأسیس دانشگاه و رواج آموزش تاریخ به عنوان یک رشته علمی در دوره معاصر

۳۶ چه عواملی در ارتقای روش تاریخ نگاری جدید در ایران تاثیر بسزایی داشت؟

پاسخ: ایجاد مراکز تحقیقاتی و نشریات تخصصی در حوزه مطالعات تاریخی و نیز تألیف، ترجمه و نشر کتاب ها و مقاله های علمی فراوان

۳۷ اساس کار تاریخ نگاری سنتی بر چه اساسی است؟ و در تاریخ نگاری نوین چه مواردی مورد بررسی قرار

میگیرد

پاسخ: اساس کار تاریخ نگاری سنتی، بررسی زندگی پادشاهان و شرح فتوحات آنان بود اما در تاریخ نویسی نوین، جنبه های گوناگون حیات انسانی اعم از سیاسی، نظامی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی بررسی میشود

۳۸ چه وقایعی بر بینش مورخان ایرانی تاثیر عمیقی گذاشت؟

پاسخ: انقلاب مشروطیت/ نفوذ و دخالت کشورهای استعمارگر، جنگ های جهانی اول و دوم و اشغال ایران، جنبش ملی شدن نفت و انقلاب اسلامی

۳۹ گونه های منابع تاریخی دوره معاصر به چند دسته تقسیم می شود؟ نام ببرید .

پاسخ: انواع کتاب ها (تاریخی، ادبی، خاطرات، سفرنامه ها، زندگی نامه ها) تراجم و ...؛ نشریات (روزنامه ها و مجلات)؛ اسناد و منابع آرشیوی، بناها، وسایل و ابزار هاست

۴۰ در دوره ی معاصر و به ویژه در عصر قاجار، مورخان ایرانی با چند رویکرد، کتاب های متعددی در موضوع تاریخی نوشته اند؟

پاسخ: در دوره معاصر و به ویژه عصر قاجار، مورخان ایرانی با دو رویکرد سنتی و جدید کتاب های متعددی در موضوع تاریخ نوشته اند

۴۱ در کدام دوره سفرنامه نویسی گسترش فراوانی یافت ؟

پاسخ: در عصر قاجار

۴۲ خاطرات و سفرنامه ها را باهم مقایسه کنید. چه وجوه اشتراکی دارند؟

پاسخ: خاطرات، این آثار حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی و شرح حال رجال این دوره اند که به ندرت در سایر منابع یافت می شود. سفرنامه ها از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق العاده ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوع های اقتصادی مانند مالیات، گمرک، راه ها، مسائل اجتماعی از قبیل آداب و رسوم، پوشاک و تغذیه و مباحث فرهنگی، دینی، هنری و معماری هستند

۴۳ سفرنامه ها از چه جهت در تاریخ اهمیت دارند و حاوی چه اطلاعاتی هستند؟

پاسخ: سفرنامه ها از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق العاده ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوع های اقتصادی مانند مالیات، گمرک، راه ها، مسائل اجتماعی از قبیل آداب و رسوم پوشاک و تغذیه و مباحث فرهنگی، دینی، هنری و معماری هستند

۴۴ چرا سفرنامه ها از نظر مطالعه ی تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق العاده ای دارند؟

پاسخ: سفرنامه ها از نظر مطالعه تاریخ اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیت فوق العاده ای دارند و حاوی اطلاعات ارزشمندی درباره موضوع های اقتصادی مانند مالیات، گمرک، راه ها، مسائل اجتماعی از قبیل آداب و رسوم پوشاک و تغذیه و مباحث فرهنگی، دینی، هنری و معماری هستند

۴۵ نشریه به عنوان رسانه گروهی در دوره پادشاهی قاجار به ایران راه یافت.

پاسخ: ناصرالدین شاه قاجار

۴۶ نشریات چگونه در تاریخ نگاری حائز اهمیت هستند؟

پاسخ: نشریات از طریق آگاهی بخشی عمومی، تأثیرات فکری، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی زیادی بر جامعه ایرانی گذاشتند

۴۷ اولین و دومین روزنامه در ایران با چه عناوینی و توسط چه کسانی به چاپ رسید؟
پاسخ: اولین روزنامه ایران را میرزا صالح شیرازی به نام کاغذ اخبار / امیرکبیر به نام وقایع اتفاقیه

۴۸ امیرکبیر به چه منظوری روزنامه وقایع اتفاقیه را چاپ کرد و بعداً این روزنامه با چه نامی تغییر یافت؟
پاسخ: برای رشد آگاهی های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه / روزنامه دولت علیه ایران

۴۹ اولین روزنامه در ایران با عنوان کاغذ اخبار توسط..... در تهران منتشر شد

پاسخ: میرزا صالح شیرازی

۵۰ اسناد و منابع آرشیوی شامل چه منابعی هستند؟ آنها را نام ببرید؟
پاسخ: شامل کلیه مکاتبات حکومتی، فرمان ها، معاهدات سیاسی، نامه های شخصی و اداری، اسناد مالی و قضایی، گزارش های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی

۵۱ آرشیو ملی هر کشور، محل نگهداری چه چیزهایی است؟
پاسخ: آرشیو ملی هر کشور محل نگهداری اسناد و مدارک با ارزش و معتبر مربوط به آن کشور است

۵۲ آرشیو به چه مکانی گفته می شود؟ و علت تشکیل آن چیست؟
پاسخ: با توجه به اهمیت اسناد در پژوهش های تاریخی، در بسیاری از کشورهای جهان محلی برای نگهداری، حفاظت، مرمت، طبقه بندی و آماده سازی آنها و استفاده محققان ایجاد شده است که به آن آرشیو گفته می شود

۵۳ اسناد حاوی چه اطلاعاتی هستند؟

پاسخ: اسناد حاوی اطلاعاتی بسیار ارزشمند و منحصر به فرد درباره مسائل و موضوع های سیاسی

سوالات متن تاریخ دوازدهم / درس دوم : ایران و جهان در آستانه دوره معاصر (جهان)

۱- پیامدهای سقوط اصفهان و فروپاشی حکومت صفویان را ذکر کنید؟

پاسخ: موجب آشفتگی امور، بروز هرج و مرج و آشوب های داخلی شد. افغان ها به دلیل ناتوانی در تسلط بر تمام قلمرو صفوی و نا آشنایی با اصول کشورداری، نتوانستند حاکمیت مقتدری تشکیل دهند. روسیه و عثمانی نیز فرصت را مغتنم شمردند و بخش هایی از شمال و غرب میهن ما را اشغال کردند.

۲- نادر از کدام ایل بود؟

پاسخ: ایل افشار.

۳- سابقه تاریخی ایل افشار را ذکر کنید؟

پاسخ: ایل افشار از جمله ایل های قزلباش بود که در روی کار آمدن حکومت صفویان نقش داشتند. در عصر صفوی بخشی از این ایل برای محافظت از مرزهای خراسان در برابر هجوم ازبکان به نواحی شمال آن دیار کوچانده شد.

۴- اقدامات نادر افشار تا قبل از به سلطنت رسیدن را توضیح دهید؟

پاسخ: پس از تسلط افغان ها بر اصفهان و قتل شاه سلطان حسین صفوی، یکی از پسرانش به نام تهماسب دوم برای گردآوری نیرو و بازگرداندن حکومت صفویان از پایتخت گریخت. برخی از سرداران و سران ایل ها مانند نادر افشار و فتحعلی خان قاجار (پدر بزرگ آقامحمدخان) به او پیوستند و در نخستین گام خراسان را تصرف کردند. با حذف شدن رقیبانی چون فتحعلی خان قاجار، نادر که جنگاوری شجاع و متهور بود، ابتکار عمل را به دست گرفت و فرماندهی سپاه تهماسب را عهده دار شد. او طی چندین جنگ افغان ها را شکست داد. نادر سپس مهاباد نبرد با روسیه و عثمانی شد. سپاه تحت فرمان او در چندین جنگ، بر ارتش قدرتمند عثمانی پیروز شد و سرزمین های اشغال شده ی ایران را آزاد کرد. روس ها نیز با مشاهده ی برق شمشیر نادر و جنگجویانش، پیش از برخورد نظامی، نیروهای خود را از ایران بیرون بردند.

۵- چه عواملی زمینه ی نشستن نادر بر تخت شاهی را فراهم آورد؟

پاسخ: پیروزی های برق آسای نادر در جنگ های داخلی و خارجی.

۶- نادر چگونه شاه ایران شد؟

پاسخ: او نخست تهماسب دوم را به بهانه ی بی کفایتی از سلطنت خلع کرد. سپس بزرگان کشور، علما و سران ایل ها و طوایف را به شورای دشت مغان فراخواند و شرایطی را برای سلطنت مطرح کرد.

۷- شروط نادر برای پذیرفتن سلطنت در شورای مغان چه بود؟

پاسخ: ۱- موروثی شدن سلطنت در خاندان او